

особливостей досліджуваного регіону. Допоміжною в аналізі показників сталого розвитку регіону є формування системи вимірів для кількісного і якісного оцінювання цього дуже складного процесу. Головні вимоги до зазначеної системи вимірів – її інформаційна повнота та адекватність представлення взаємопов'язаної тріади елементів сталого розвитку. В цьому напрямі на даний час працюють як відомі міжнародні організації, так і численні наукові колективи, але однозначного узгодження цієї системи вимірів поки що не досягнуто. Узагальнено класифікувати підходи до чисельної оцінки сталого розвитку регіональної системи можна наступним чином [2-3]:

- 1) математичними способами агрегування (середнє арифметичне, сума, середнє геометричне (зважене), метод відстаней, таксономічний метод);
- 2) на основі баз порівняння (еталони, максимальне (мінімальне) значення, середнє за вибіркою, попередній період порівняння, нормативне значення);
- 3) способом агрегування (без врахування значень окремих показників, з врахуванням значень окремих показників, статистичні методи, експертні оцінки);
- 4) за значеннями показників (абсолютні (вартісні, натуральні), рейтинги, бали, відносні, коефіцієнти).

Запропоновано обчислити інтегровані оцінки елементів сталого розвитку регіональної системи як середньоарифметичні з присвоєнням кожному показнику рейтингу у відповідності до місця регіону, яке він посідає в загальній сукупності. В результаті застосування даної методики розрахунку інтегрованих оцінок можна визначити рейтинг регіону за рівнем сталого розвитку; рівнем елементів сталого розвитку – соціального, економічного та екологічного; тривалістю впливу на його розвиток; безпосередньо показником його розвитку.

Таким чином, сформована сукупність показників сталого розвитку регіону відповідає вимогам інформаційної повноти та адекватного представлення взаємопов'язаних елементів сталого розвитку, запропонована методика обчислення інтегрованої оцінки сталого розвитку регіону дозволяє визначати рейтинг регіонів в загальній сукупності, а також використовувати групи показників за рівнями управління регіоном (стратегічним, оперативним), уточнювати їх в процесі прийняття управлінських рішень.

Література: 1. Пчелинцев О.С. Региональная экономика в системе устойчивого развития / О.С. Пчелинцев. – Ин-т народнохозяйственного прогнозирования РАН. – М.: Наука, 2004. – 258 с. 2. Благун І.С. Моделювання сталого розвитку регіону [Монографія] / Благун І.С., Сисак Л.І., Солтисік О.О. – Івано-Франківськ.: Видавничо-дизайнерський відділ Центру інформаційних технологій, 2006. – 166 с. 3. Моделирование устойчивого развития регионов [Монографія] / Под общей ред. Кизима Н.А. – Х.: «ИНЖЭК», 2010. – 180 с. 4. Герасимчук З.В. Регіональна стратегія сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації / З.В. Герасимчук. – Луцьк: Надтир'я, 2001. – 526 с.

Дорох Є.Г.,
магістр обліково-фінансового факультету
Науковий керівник: Вишневська О.М.,
д.е.н., в.о. професора кафедри економічного аналізу і аудиту МНАУ,
м.Миколаїв, Україна

СТАЛІЙ РОЗВИТОК ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Проблема розвитку сільських територій тісно пов'язана з проблемою формування і функціонування земельного ринку, який в країнах з розвинутою ринковою економікою виступає необхідною умовою сталого розвитку сільських територій, так як забезпечує використання земельних ресурсів та пов'язаних з ними інших факторів виробництва, людського потенціалу, зорієнтованої на підвищення ефективності діяльності. Земельний ринок або ринок землі – це поняття, в основу якого покладено юридичне визнання землі капіталом і можливість здійснення фізичними і юридичними особами загальноновизнаних у світі земельних операцій. Відповідно до визначення, ринок землі можна визначити, як сукупність юридично-правових і економічних відносин, які виникають між суб'єктами такого ринку у процесі обігу земельних ділянок: їх оренди, обміну, купівлі-продажу, застави, дарування і спадкування [1].

В ринковій економіці земельний ринок виступає однією з центральних ланок інституційного середовища, який забезпечує успішний розвиток сільських територій за рахунок

поєднання усіх факторів виробництва в єдину систему господарювання. Саме структура прав власності на землю та механізми передачі їх від одного власника до іншого визначає цільові параметри використання угідь на сільських територіях, спеціалізацію сільськогосподарського виробництва та розвиток підприємництва на селі, яке в свою чергу повинно стати основним засобом вирішення завдань соціального розвитку [2]. Перехід на рівень сталого розвитку буде вимагати усунення таких негативних тенденцій і факторів в економіці регіону, як низький рівень платоспроможного попиту населення; зростання рівня безробіття; недостатній рівень конкурентних переваг у галузях народного господарства; дотаційність регіонів. Отже, сталий розвиток охоплює всі основні сфери регіону: політику, економіку, екологію і соціологію.

Діяльність щодо сталого розвитку економіки регіону необхідно забезпечити через вдосконалення організаційних факторів. Організаційна структура органів державного управління повинна включати спеціальні органи, функція яких не є управлінською, але своєю діяльністю вони мали б забезпечити моніторинг, оцінку, контроль, дорадництво і пропозиції з питань забезпечення сталого розвитку регіону. Безперечно позитивним рішенням для інституціонального забезпечення сталого розвитку регіонів було створення Ради розвитку регіонів, а також, регіональних комітетів з економічних реформ [3]. Таке складне і всеохоплююче явище як «сталий розвиток суспільства» є предметом інтересу широкого кола фахівців і сферою дієвої зацікавленості низки організацій та установ. Але роль держави у регулюванні процесу сталого розвитку є безперечно провідною. Екологічну складову оптимізації землекористування можна визначити як усвідомлену необхідність збереження і раціонального використання землі, як основного природного ресурсу і базисного компоненту довкілля. Головними шляхами досягнення її цілей є, в першу чергу, збереження, відновлення і розширення територій з природними біоценотичними комплексами, по друге, мінімізація антропогенного навантаження на інші землі, у т.ч. природоохоронного значення.

До основних складових соціальної відповідальності, що відносно до регуляторної компетенції держави, можна віднести такі: додержання соціальної справедливості під час перерозподілу землі; обмеження спекулятивних операцій на земельному ринку; запобігання монополізації земельної власності; збереження земельного фонду; створення умов продовольчого убезпечення людського розвитку. У законопроекті «Про ринок земель» передбачено низку механізмів їхньої реалізації – формування державного земельного банку, обмеження на набуття землі у власність, запровадження ієрархії переважних прав на купівлю землі, заборона зміни цільового призначення, встановлення нижнього порогу ціни продажу, можливості придбання земельних ділянок у розстрочку, сплата мита за перепродаж землі. Отже, стає землекористування на сільських територіях забезпечує можливості отримання не тільки економічних, а і екологічних вигід, зростання рівня соціальної відповідальності бізнесу.

Література: 1. Горлачук В.В. Передумови запровадження ринку земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва / В.В. Горлачук, С.М. Белінська // Економіка АПК. – 2007. – №7. – с.18–20. 2. Мельник Л.Л. Продуктивне й раціональне землекористування у контексті його форм / Л.Л. Мельник // Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету. – 2008. – №2. – с. 172–176. 3. Про утворення Ради розвитку регіонів: постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1653 – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1653-2006>

*Залознова Ю.С.,
д.е.н., провідний науковий співробітник ІЕП НАН України,
м. Донецьк, Україна*

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОГО РЕГІОНУ: ОЦІНКА ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Внутрішні потреби розвитку України та її регіонів обумовлюють створення можливостей переходу на умови господарювання на засадах сталого розвитку. Це буде сприяти збалансованості функціонування трьох сфер національної безпеки: економічної, екологічної та соціальної, що створить підставу для гідного життя теперішнім та майбутнім поколінням на якісно новому свідомому ставленні людини та суспільства до природних ресурсів, умов